

Sygn. akt III AUa 546/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Świerk
Sędziowie:	SA Krystyna Smaga SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2014 r. w Lublinie

sprawy S. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 14 maja 2014 r. sygn. akt IV U 704/13

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

III AUa 546/14

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 29 kwietnia 2013 roku odmówił S. J. prawa do wcześniejszej emerytury motywując to brakiem posiadania 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy nie zaliczył okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 14 czerwca 1969 roku do 6 października 1976 roku.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Siedlcach złożył S. J. wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury, gdyż spornym okresie pracował w gospodarstwie rolnym.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 14 maja 2014 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił S. J. prawo do emerytury od dnia 13 czerwca 2013 roku. Sąd Okręgowy ustalił, że S. J. urodzony dnia (...) złożył w dniu 28 marca 2013 r. wniosek o emeryturę. Organ rentowy uznał za udowodniony staż ubezpieczeniowy S. J. w rozmiarze

21 lat, 5 miesięcy i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 18 lat, 5 miesięcy i 22 dni okresu pracy w szczególnych warunkach. Okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach jest okolicznością bezsporna. Jak wynika z materiału dowodowego zebranego w sprawie, ubezpieczony w okresie od ukończenia 16 roku życia to jest od (...) do 17 lipca 1973 r. pracował w gospodarstwie rolnym spadkowym po rodzicach. Gospodarstwo to użytkował wspólnie ze swoją siostrą H. D.. W tym czasie mąż H. D. odbywał karę pozbawienia wolności. Cały ciężar pracy w gospodarstwie spoczywał na S. J.. Ubezpieczony wykonywał wszystkie prace rolnicze. Posiadał również inwentarz oraz konia. Siostra ubezpieczonego H. nie wywiązywała się z obowiązków. Gospodarstwo zostało zadłużone i w efekcie przejęte przez gminę na rzecz Skarbu Państwa. Następnie gospodarstwo to przejął od gminy F. P..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zeznania ubezpieczonego zeznania świadków: H. N., H. J., F. P..

Sąd Okręgowy orzekł, że zgodnie z art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz.1118 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W ocenie Sądu Okręgowego S. J. spełnił powyższe warunki. Udowodnił ponad 25 lat okresów składkowych oraz ponad 15 lat okresów pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów dotychczasowych. Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego, że w okresie od dnia (...) do 17 lipca 1973 r. pracował w gospodarstwie rolnym spadkowym po rodzicach. Zeznania powoda potwierdzili świadkowie, którzy byli sąsiadami i na co dzień widzieli jak ubezpieczony pracował w gospodarstwie rolnym. Sąd uznał ich zeznania za wiarygodne, ponieważ są logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniają. Zeznania te znajdują potwierdzenie w zebranych w sprawie dokumentach, w szczególności w zaświadczeniu o zameldowaniu, zaświadczeniu o istnieniu gospodarstwa, zaświadczeniu Archiwum Państwowego w P..

Sąd Okręgowy zacytował przepis art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i dokonując jego wykładni stwierdził, że w judykaturze wykształcił się pogląd, że o uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem 1 stycznia 1983 roku) przesądza wystąpienie dwóch okoliczności:

1) wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej "domownika" z art. 6 pkt 2 ustawy o u.s.r. oraz

2) czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie.

Z art. 6 pkt 2 ustawy o u.s.r, wynika, że pojęcie domownika przysługuje osobie bliskiej rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa albo w bliskim sąsiedztwie oraz stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy. Z wiarygodnych zeznań ubezpieczonego i świadków wynika, że S. J. w okresie od ukończenia 16 roku życia do momentu przejęcia gospodarstwa na rzecz Skarbu Państwa spełniał te kryteria, a zatem staż ubezpieczeniowy S. J. po doliczeniu okresu pracy w gospodarstwie rolnym wynosi ponad 25 lat.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał:

- naruszenie prawa materialnego, tj. art.184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie tego przepisu;

- naruszenie prawa procesowego poprzez przekroczenie określonej w art.233 § 1 kpc zasady swobodnej oceny dowodów;

- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił 25 letni okres składkowy i nieskładkowy, wobec czego spełnił przesłanki do uzyskania prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podczas gdy zebrany w sprawie materiał odwodowy nie dawał podstaw do takich ustaleń.

Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Skarżący kwestionował ustalenia Sądu w zakresie uznania pracy w gospodarstwie rolnym od (...) do 17 lipca 1973 roku oraz podnosił, że Sąd Okręgowy przeoczył okoliczność, że w okresie przyjętym jako uzupełniający wnioskodawca od 26 października 1971 roku do 13 maja 1972 roku był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) a od 4 września 1972 roku do 20 października 1973 roku pracował w (...) Przedsiębiorstwie (...) i oba te okresy zostały wliczone do stażu ubezpieczeniowego jako okres składkowy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna, a jej uwzględnienie skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że Sąd Okręgowy wydał wyrok z naruszeniem przepisu art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez wadliwe przyjęcie, że wnioskodawca spełnił warunki wymagane do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, bowiem wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym w myśl art.27 tej ustawy 25 letnim okresem składkowym i nieskładkowym, nawet po uwzględnieniu okresu uzupełniającego – okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia.

Sąd Okręgowy zignorował dokumenty znajdujące się w aktach rentowych i całkowicie pominął okoliczności dotyczącego udowodnionego okresu składkowego na podstawie oryginalnych dokumentów zatrudnienia. W aktach rentowych znajdują się świadectwa pracy wnioskodawcy potwierdzające okres zatrudnienia od 26 października 1971 roku do 13 maja 1972 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) oraz od 4 września 1972 roku do 20 października 1973 roku w (...)Przedsiębiorstwie (...). Okresy te zostały uwzględnione przez organ rentowy przy obliczeniu ogólnego stażu ubezpieczenia wnioskodawcy i mieszczą się w łącznie ustalonym okresie ubezpieczenia 21 lat, 5 miesięcy i 21 dni. W tej sytuacji możliwy do przyjęcia jako uzupełniający – okres pracy w gospodarstwie rolnym po rodzicach po ukończeniu przez wnioskodawcę 16 roku życia to jest okres od (...) do 25 października 1971 roku, czyli podjęcia pierwszego zatrudnienia w (...)Przedsiębiorstwie (...) oraz od dnia zakończenia tego stosunku pracy do dnia podjęcia następnego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...)czyli od 14 maja do 3 września 1972 roku. Okres ten wynosi 2 lata, 7 miesięcy i 8 dni i po doliczeniu do udowodnionych okresu składkowego i nieskładkowego wnioskodawca legitymuje się łącznym okresem ubezpieczenia 24 lata, miesiąc i 18 dni a zatem nie wykazał 25 letniego okresu ubezpieczenia przypadającego przed dniem 1 stycznia 1999 roku wymaganego do uzyskania prawa do świadczenia.

Błąd Sądu Okręgowego przy obliczeniu łącznego okresu ubezpieczenia wnioskodawcy i uznaniu, że okres ten wynosi ponad 25 lat, doprowadził do naruszenia prawa, a to art.184 ust.1 w związku z art.27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. 2013 poz.1440) i w związku z przepisem § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przepisy te określają przesłanki do nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym przez pracownika, który przepracował 15 lat w warunkach szczególnych i udowodnił 55 letni okres składkowy i nieskładkowy. Wnioskodawca nie wykazał wymaganego okresu ubezpieczenia, a zatem nie nabywa prawa do emerytury przewidzianego tymi przepisami.

Z tych względów i na mocy powołanych powyżej przepisów oraz art.386 § 1 KPC Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.